

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Racibórz » Okazją był eko-piknik, który 18 sierpnia zorganizowano na terenie kempingu Obora. Liczne atrakcje spodobały się przede wszystkim dzieciom. Organizatorzy połączyli bowiem edukację ekologiczną z zabawą. Była to pierwsza taka impreza w naszym mieście i po zainteresowaniu widać było, że warto organizować następne.

20-lecie WFOŚiGW w Raciborzu

Piknik przygotował Śląski Ogród Botaniczny, magistrat oraz fundacja Zielona Liga i Arka, a okazją są obchody 20-lecia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach – instytucji, która wspiera działania proekologiczne na Ślą-

sku, w tym w naszym mieście. WFOŚiGW dofinansował również piknik, a gościem imprezy była prezes funduszu, Gabriela Lenartowicz.

Przygotowano szereg atrakcji dla całych rodzin. Odbływały się warsztaty budowania domków dla owadów, każdy mógł

zrobić ekokartkę i lepić w glinie, a nawet uszyć sobie maskotkę! Dla tych, którzy lubią układanki, przygotowano gigantyczne puzzle, które prezentowały chronione gatunki roślin i zwierząt. Była gra ekomemori, w której dzieci mogły dobrać parami chronione gatunki

roślin i zwierząt, oraz domino XXL, a także przejażdżki konne, quizy przyrodnicze i zabawy z chustą klanza.

Odbływał się również kiermasz produktów pochodzenia naturalnego, rękodzielnicstwa i zdrowej żywności. Przyjechało Mobilne Centrum Edukacji Ekologicznej – ekopojazd, który pełni rolę warsztatów ekologicznych na kółkach. Uczestnicy warsztatów mogli poznać tajniki energii odnawialnej, dzięki zastosowaniu wiatraków i paneli fotowoltaicznych, a przy okazji świetnie się bawić dzięki ukrytej w środku pojazdu niespodziance dla dzieci. Każdy chętny mógł

zobaczyć jak działa kino bez prądu, zasilane systemem rowerów i prądnic.

W plenerowej sali dydaktycznej można było zobaczyć świat w skali mikro. Zajęcia z wykorzystaniem mikroskopów poprowadzili pracownicy Śląskiego Ogro-

du Botanicznego i Arboretum Bramy Morawskiej. Było stoisko leśne Nadleśnictwa Rud Raciborskich z wystawą zdjęć Tomasza Szczęsnego pt. "Skarby Rudzkich Lasów". Leśnicy rozdawali sadzonki ze szkółki w Nędzy.

(waw)

Ekologia po śląsku

Dokończenie ze str. 1

Od dłuższego czasu słowo ekologia stało się nieodłącznym elementem naszego słownika. Używamy go w bardzo szerokim kontekście znaczeniowym, często w sposób potoczny i nieprecyzyjny. Wychodzi się ono z języka greckiego i oznacza naukę o strukturze i funkcjonowaniu przyrody, zajmującą się badaniem oddziaływań pomiędzy organizmami a ich środowiskiem oraz wzajemnie między tymi organizmami. Termin ekologia wprowadził niemiecki ewolucjonista i biolog Ernst Haeckel w roku 1869 w celu określenia badań nad zwierzętami i ich relacjami z otaczającym światem nieorganicznym jak i organicznym, z naciskiem na interakcje z organizmami roślinnymi i zwierzętami, z którymi wchodzi w kontakt. Skoro zatem mowa o interakcji, to może mieć ona charakter pozytywny i negatywny, wrogi lub przyjazny.

Współczesne społeczeństwo zaczęło zdawać sobie sprawę, że otaczające nas środowisko, nisza ekologiczna, w której żyjemy, ma fundamentalne znaczenie dla egzystencji ludzkiej. Nie jest rezerwuarem, z którego można czerpać bez ograniczeń, w sposób rabunkowy i bez żadnych konsekwencji. Myślenie i działania wyłącznie w kategoriach ekonomicznych, nakierowanych na bezwzględna eksploatację otaczającego nas świata może być przyczynkiem końca cywilizacji i zniszczenia ekosystemu, którego jesteśmy nierozzerwalną częścią. Warunkiem przetrwania, ale i życia w środowisku przyjaznym, zapewniającym komfort codziennego bytu, jest pozytywna interakcja ze środowiskiem przyrodniczym. Polska w polityce ochrony środowiska, przez dziesięciolecie nie traktowanej poważnie, poczyniła ogromny postęp, głównie dzięki środkom finansowym pochodzącym z Unii Europejskiej, ale także dzięki, a może przede wszyst-

kim, zmianie naszej mentalności w sferze pojmowania ekologii. To już nie jest abstrakcyjne pojęcie o charakterze akademickim, ale coś wymiernego, coś dzięki czemu żyjemy zdrowiej, bezpieczniej, wygodniej. Warto więc mieć na uwadze, realizując inwestycje środowiskowe, pytanie – jakie osiągnę efekty ekologiczne, a nie tylko – ile to będzie kosztować? Oczywiście pojęcie efektywności ekologicznej nierozzerwalnie związanej z celami, które chcemy osiągnąć w sferze ochrony środowiska musi mieć charakter zoptymalizowany, łącząc efektywność ekologiczną, społeczną i ekonomiczną, czyli zapewniać maksymalizację realizacji priorytetów przy minimalizacji kosztów. W taką filozofię rozumienia ekologii wpisuje się polityka WFOŚiGW w Katowicach.

Obchodzimy w tym roku dwudziestolecie naszego istnienia – jak ten czas szybko leci. Mija też pięć lat wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013. Każda rocznica, to dobry czas na refleksje i podsumowania, czas na postawienie pytania, czy misja realizacji polityki ekologicznej województwa śląskiego jest zgodna z oczekiwaniami mieszkańców regionu, w jakim stopniu Śląski Fundusz przyczynił się do poprawy stanu środowiska i jakości życia w naszym województwie. Historycznie punktem zwrotnym był dla nas dzień 25.06.2007 r., kiedy to zostało podpisane Porozumienie z Ministrem Środowiska w sprawie realizacji PO IiŚ dla I i II osi priorytetowej. WFOŚiGW w Katowicach rozpoczął nowy rozdział w swojej historii stając się Instytucją Wdrażającą dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, którego głównym celem jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej, przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu

środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program, zgodnie z Narodowymi strategicznymi ramami Odniesienia, zatwierdzonymi 7 maja 2007 r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów, przy wykorzystaniu środków Funduszu spójności i Europejskiego Funduszu rozwoju regionalnego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest również ważnym instrumentem realizacji odnowionej strategii lizbońskiej. Wydatki na cele priorytetowe UE stanowią w ramach programu 67,89% całości wydatków ze środków unijnych. Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 wynosi 37,7 mld euro, z czego wkład unijny to 28,3 mld euro, a wkład krajowy to 9,4 mld euro.

Najbardziej kapitałochłonne inwestycje środowiskowe z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i odpadów mogły być od tego momentu realizowane z unijnym dofinansowaniem sięgającym 85%. Dotychczas WFOŚiGW w Katowicach zawarł 16 umów o dofinansowanie, w tym dla 15 przedsięwzięć wyłonionych w procedurze konkursowej. Jeden z projektów otrzymał dofinansowanie w trybie postępowania jak dla projektów indywidualnych. Jedenaście przedsięwzięć dotyczy zadań związanych z gospodarką wodno-ściekową, trzy projekty związane są z gospodarką odpadami, a jeden z ochroną powierzchni ziemi. Dla projektów I i II osi priorytetowej za kwotę ok. 470 mln zł unijnej dotacji budowanych jest ponad 335 km nowej kanalizacji sanitarnej i deszczowej, 13 km sieci wodociągowej, 56 przepompowni, modernizowane są trzy oczyszczalnie ścieków oraz powstają trzy zakłady zagospodarowania odpadów. Oczyszczony oraz zabezpieczony przed wtórną degradacją zostanie staw Kalina w Świętochłowicach. Łączna wartość wszystkich inwesty-

cji przekracza kwotę 725 mln zł. Znaczna część projektów jest już w końcowej fazie realizacji. Istnieją jeszcze wolne środki w ramach alokacji dla priorytetów I i II. Wnioski o dofinansowanie można składać w naborze nr 14 i 15 na realizację projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Dlatego też w dalszym ciągu beneficjenci mogą ubiegać się o wsparcie finansowe projektów ze środków unijnych.

W maju br. Instytucja Pośrednicząca wydała kolejne potwierdzenie dofinansowania dla projektu związanego z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków „Warta” SA w Częstochowie. W ramach tego projektu zostanie kompleksowo zmodernizowana centralna Oczyszczalnia Ścieków oraz centralna Przepompownia Ścieków w Częstochowie. Ilość oczyszczonych ścieków zmodernizowanej oczyszczalni w rok po zakończeniu Projektu wyniesie 212 047 rlm a przepustowość oczyszczalni zwiększy się o ok. 35%. Wartość projektu wynosi prawie 60 mln zł, z czego ponad 20 mln stanowi dofinansowanie ze środków UE. Projekty z zakresu gospodarki odpadami, które otrzymały dofinansowanie z PO IiŚ, są sposobem na rozwiązanie problemu odpadów komunalnych, który stanowi poważne wyzwanie cywilizacyjne.

Według danych Eurostatu przeciętny Europejczyk „produkuje” ich rocznie ok. 502 kg, z czego tylko 38 proc. trafia na wysypisko. Reszta odpadów komunalnych jest spalana, poddawana recyklingowi lub kompostowana. Wprawdzie statystyczny Polak produkuje „tylko” ok. 315 kg różnych odpadów, ale niestety większość jest składowana w sposób tradycyjny. Zmiana w tym zakresie, bez ogromnych inwestycji w nowoczesne technologie, byłaby niemożliwa w krótkim okresie czasu, do czego Polska została zobligowana prawem wspólnotowym. Dobry przykład, jak ten problem rozwiązano, pochodzi z Bielska-białej. Tamtejszy Zakład Zagospodarowania Odpadów jest jednym z najno-

wocześniejszych, pod względem technologicznym, zakładów zagospodarowania odpadów komunalnych w Polsce, który spełnia restrykcyjne wymogi UE w zakresie odzysku materiałowego i redukcji masy odpadów biodegradowalnych. Posiada on status tzw. regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (r IPOK).

Realizacja robót w ramach projektu trwała od 2008 do 2012 roku. W ramach inwestycji powstała sortownia mechaniczno-ręczna o przepustowości 70 000 ton odpadów rocznie, kompostownia odpadów, stacja do demontażu odpadów wielkogabarytowych oraz instalacja przetwarzania odpadów budowlanych.

Zakład swoim zasięgiem obejmuje miasto i gminę Bielsko-biała oraz gminy Bestwina, Czechowice-Dziedzice, Jaworze, Jasienica, Kozy i Szczyrk.

Część integralną ZGO stanowi również nowoczesna, wysoce zautomatyzowana instalacja do sortowania odpadów. Jest ona też jedną z trzech, aktualnie funkcjonujących w Polsce, instalacji przeznaczonych do sortowania odpadów komunalnych zmieszanych i zbieranych selektywnie, posiadających możliwość odzysku największej ilości rodzajów materiałów w sposób automatyczny. Dzięki zastosowanym procesom w Bielsku-białej możliwe jest znaczące zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska. W wyniku zastosowania przyjętych rozwiązań technologicznych jedynie ok. 30% odpadów z instalacji, jako balast, trafiać będzie na składowisko. Całkowita wartość projektu wynosi 87 mln zł, z czego 51 mln zł sfinansowana zostanie z unijnego dofinansowania. Podobne instalacje budowane są na terenie miast Sosnowca i Częstochowy, również z wykorzystaniem unijnych pieniędzy. Jest to o tyle ważne, że w wyniku wejścia w życie w dniu 5 marca 2013 r. nowelizacji ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, za odbiór śmieci płacić będziemy wszyscy. Bez unijnego wsparcia koszt realizacji wspomnianych

projektów, zarówno z I jak i II osi priorytetowej PO IiŚ, ponieśliby w całości mieszkańcy obszaru, które będą one obsługiwały. Dla przykładu, w regionie bielskim jedynie dla projektów dotyczących zagospodarowania odpadów, byłaby to kwota ok. 317 zł na osobę rocznie. Analogicznie, w przypadku projektów związanych z budową sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci wodociągowej realizowanych w gminach: Kłobuck, Buczkowice, Wisła, Jasienica, Poczesna, Myszków, Konopiska, Jaworze, Wojkowiec, Łaziska Górne i Jaworzno sfinansowanie ich przez beneficjentów w całości ze środków własnych, w tak krótkim okresie byłoby bardzo trudne. Nakłady inwestycyjne ogółem, na te przedsięwzięcia, w wielu przypadkach przewyższają kwoty rocznych budżetów beneficjentów.

Wdrażany przez WFOŚiGW w Katowicach Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko dobitnie świadczy o skali inwestycji w regionie, których efektem są pozytywne zmiany w zakresie ochrony środowiska, ściśle skorelowane z polepszeniem warunków życia mieszkańców i mające realny wymiar finansowy dla każdego z nas. Pozyskanie środków wspólnotowych, w tak dużej skali, wymagało zaangażowania wielu osób, zarówno po stronie instytucji uczestniczących we wdrażaniu PO IiŚ, jak i po stronie beneficjentów, długotrwałych przygotowań, precyzyjnego planowania i projektowania inwestycji z uwzględnieniem długofalowych skutków realizowanych projektów. Nawet najwięksi malkontenci nie mogą być jednak w opozycji do faktów. Należy mieć nadzieję, że środki unijne z nowej perspektywy również dobrze, jak dotychczas, będą wykorzystane dla Śląska.

Małgorzata Kuchna
Kierownik Zespołu Funduszy Europejskich
Dariusz Susiński
Specjalista
Koordynator projektów wodno-ściekowych
WFOŚiGW w Katowicach